

Sådan gør de dygtige slagtesvineproducenter

De dygtigste slagtesvineproducenter sørger omhyggeligt for alle de vigtige detaljer, fra indsættelse af smågrisene til levering af de slagteklare svin.

Tema

> Bjarke Lassen, LMO

Sådan gøres venstrehåndsarbejde til højrehåndsarbejde i slagtesvineproduktionen

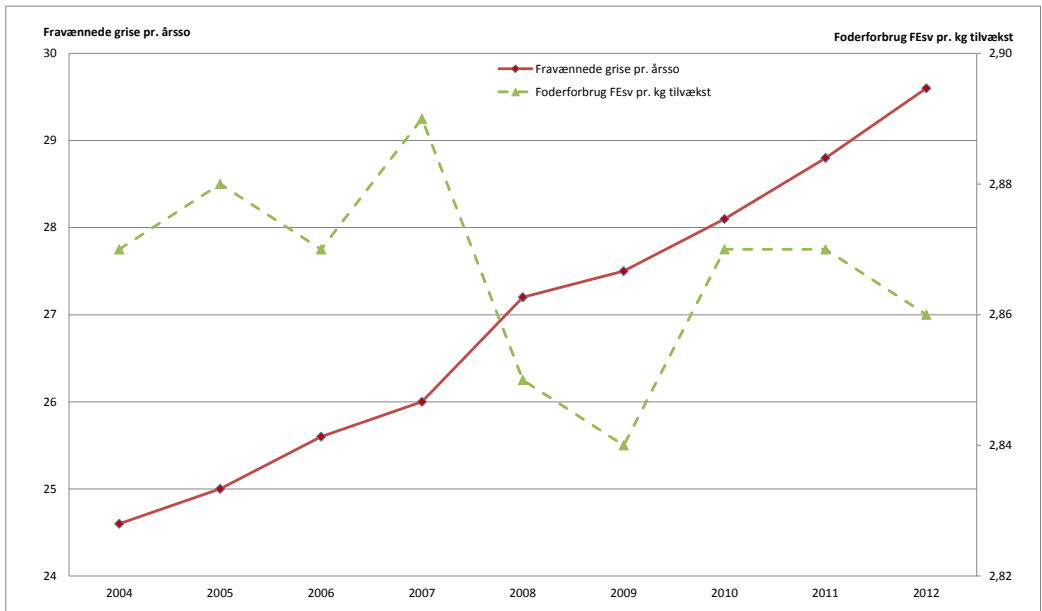
Slagtesvineproduktionen i Danmark halter bagefter. Ingen reel effektivitetsforbedring de seneste 10 år modsat smågriseproducenterne der år for år holder sig i førertrøjen globalt set.

På spørgsmålet om den manglende effektivitet kun skader slagtesvineproducenten, er svaret klart nej. Den manglende effektivitet rammer indirekte både smågriseproducenten og slagteriet. Indirekte bliver den danske slagtesvineproducent nødt til, at betale for høj en pris for smågrisen i forhold til det som de udenlandske slagtesvineproducenter kan betale.

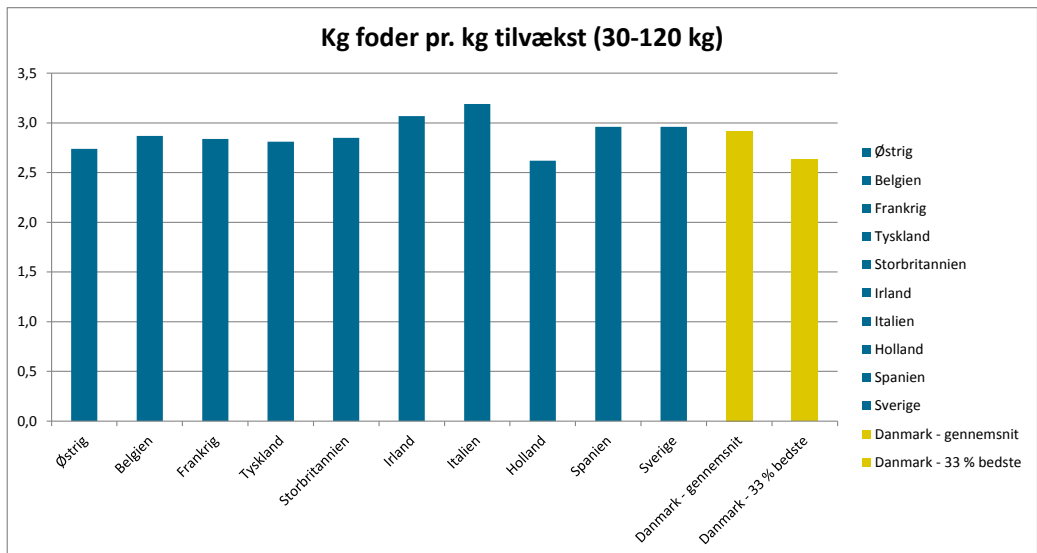
Teknisk set beregnes smågriseprisen i den beregnede smågrisenotering ud fra omkostnin-

gerne til hhv. et sohold og en slagtesvineproduktion anlagt på bar mark tillagt de kapacitetsomkostninger de hver især har. Med de dårligere produktionsstal i en dansk kontra udenlandsk slagtesvineproduktion betyder det, at der skal bygges flere m² og bruges mere foder til de samme grise, hvorved omkostningsfordelingen ikke afspejler smågrisens reelle pris. Den kommer i stedet især til udtryk i de udenlandske puljenoteringer.

Et fælles fokus for den "danske" svineproduktion må derfor være, at få hævet effektiviteten i slagtesvineproduktionen, så den matcher toppen af det europæiske. Holdes de bedste 33 % slagtesvineproducen-

Figur 1. Udviklingen i fravænnede grise pr. årsko og foderforbrug FEsv pr. kg tilvækst, 2004-2012 (Lands gennemsnit for produktivitet i svineproduktionen 2012)

Figur 2. Kg foder pr. kg tilvækst, standardiseret til 30-120 kg, 2011 (Interpig 2011)

ter op i mod EU-tal klarer danske slagtesvineproducenter sig godt. Jeg vil derfor gennemgå de forhold jeg mener, er kendetegnende for de dygtigste danske slagtesvineproducenter.

Hos de dygtigste slagtesvineproducenter er der meget fokus på, at de indkøbte smågrise fungerer sundhedsmæssigt stabilt.

Tema

Indkøb af smågrise

De færreste smågrise er helt perfekte! I Danmark har vi tradition for personlige aftaler hvilket betyder, at smågrise- og slagtesvineproducent i en grisering kender og hjælper hinanden mest mulig. Når "alle" grise skal med, indebærer det en større vægtspredning og en del brokgrise. Ofte skal de modtagne smågrise sorteres kraftigt og at de mindste evt. skal have bedre foder og ekstra opsyn.

Dette mønster kendes ikke fra eksportgrise, og de største slagtesvineproducenter har netop fokus på dette.

Erfaringen er derfor at kvalitetskrav og pris hos de bedste slagtesvineproducenter følger eksporten.

Sundhed

De fleste smågrise sælges fra sobesætninger med SPF-status. Dette giver det bedste udgangspunkt for at få sunde smågrise, der så kan præstere godt. At sundhedsniveau ved smågrisene betyder noget dokumen-

teres år efter år ved branchens sammenstilling af e-kontrolerne, der viser at SPF-grise er 4 kr. mere værd end SPF+Myc, som atter er 5 kr. mere værd end øvrige (SPF m. Ap2 eller konventionelle besætninger).

I dag betyder sundhedsstatus mest ved oprettelse af en grisering og ved første leverance, mens sobesætningens generelle sundhedsstyring betyder mere for den fortsatte samhandel.

Hos de dygtigste slagtesvineproducenter er der meget fokus på, at de indkøbte smågrise fungerer sundhedsmæssigt stabilt. Dvs. ikke får sundhedsmæssige "tilbagefald".

Opstår der sundhedsmæssige problemer bliver vaccination mod eks. lawsonia, PCV2 eller alm luftvejssygdomme hurtigt forsøgt og testet af. Virker det ikke, opdages det hurtigt og i værste fald opsiges griseringsaftalen.

Dødeligheden er indirekte en markør for grisenes sundhed. Her er det tydeligt, at de dygtigste kan holde dødeligheden nede.

Foderpris og foderforbrug

Den økonomisk mest betydende faktor er foderforbruget. Er forskellen 0,30 FE/kg tilvækst betyder det let +20 FE pr. slagtesvin og i år 40-50 kr. mindre i DB pr slagtesvin!

Tabel 1. Gns. dødelighed vs 25 % bedste evt. via DB-Tjek 2012

	25 % bedste	Gennemsnit
Antal producerede slagtesvin	13.000	10.390
Procent døde	2,5	3,2

Årsagen til et højere foderforbrug kan være mange. Dårlig sundhed øger det, ligesom utilstrækkelig tildeling kan (foder-spild). Tidligere undersøgelser har ikke kunnet pege på ét

cerer alt ind/alt ud eller kraftigt sektioneret ofte med godt resultat.

Hjemmeblandet vs pelleteret foder påvirker i nogle situationer foderforbruget. Med det

Tabel 2. Foderforbrug, DB-Tjek 2012, 2. halvår

	25 % med lavest FE/kg	Gennemsnit	25 % med højest FE/kg
FE/kg tilvækst	2,78	2,87	3,07
FE/prod. slagtesvin	208	215	230

fodersystem, der var klart bedre end andre, og erfaringen er tydeligvis, at det er managementdelen der skal være i top. Da andelen af store besætninger blandt de bedste er stor, understøtter det oplevelsen af at de er mere "professionelle", bruger den nødvendige tid og er gode til at sætte pasningen i faste rutiner.

store fokus på formalingsgrad hos hjemmeblandere ser det ud til (tabel 3), at forskellen er lille.

Tilvækst

Tilvækst og værdien af denne er en omdiskuteret størrelse. Flere opnår 1.000 g daglig tilvækst, men som DB Tjek også viser, er dette ikke et "must" for de dygtigste. Grundlæggende er en høj tilvækst udtryk for at

Tabel 3. Foderforbrug ved hjemmeblandet vs piller (DB Tjek 2012, 2 halvår)

	Hjemmeblandet		Pelleteret	
	25 % bedste	Gennemsnit	25 % bedste	Gennemsnit
FE/kg tilvækst	2,61	2,85	2,67	2,95

Forhold som alder på stalde, ventilationstype, stistørrelse, sektioneringsgrad mv. får ofte skylden for at resultatet ikke er godt nok. Erfaringen er dog at det ikke har nær så stor betydning, som vi har troet! Eks. lejes mange stalde nu ud til få slagtesvineproducenter, der så produ-

grisene trives og at de øvrige produktionsegenskaber kan optimeres - fx. lavere tilvækst/højere kødprocent.

Hos den dygtige slagtesvineproducent grundlægges den høje tilvækst ved indsættelse af gode ensartede grise i rene og udtørrede stier.

Table 4. Tilvækst i forhold til DB, DB-Tjek 2012, 2. halvår

	25% bedste	Gennemsnit
Tilvækst, g/dag	902	898
FE/kg tilvækst	2,61	2,85

Foderkrybben/kassen er ren og renses for belægninger. Vandforsyningen og ventilationsanlæg tjekket. Grisene observeres hyppigt den første uge. For at forebygge samme fejl/problem ved efterfølgende hold, noteres løbende evt. problemer med øre-/halebid, diarré eller andet. Ved restriktiv vådfodring optimeres tilvæksten ved at følge foderkurven stramt (min. 30 % af ventilerne reduceres indtil max kurven nås). Ved tørfoder er det vigtigt, at automaterne ikke løber tør for foder. Netop ved et begrænset antal æde pladser kan stærk konkurrence mellem grisene i en sti medføre store fald i tilvæksten hos rangsvage grise.

Vægtspredningen ved indsættelse bør være så lille som mulig, men er ikke det vigtigste. I stedet er det vigtigt at følge grisene tæt i udvejningsperioden. Her optimeres leveringsstrategien ved evt. at levere hurtigt voksende galtgrise først/lidt tidligere, mens so grisene så får en ekstra mulighed for at øge tilvæksten.

Afregning

Den økonomiske fordel hos de dygtigste slagtesvineproducenter er de sidste år blevet mindre synlig. En væsentlig årsag er slagteriernes indførsel af mængdetillæg, hvor de store producenter får en fordel på helt op til +20 øre/kg. Fjernes

Table 5. Afregning i forhold til antal leverede, 25 % bedste i hver gruppe, DB Tjek 2. halvår 2012.

	< 5.000 lev.	5.000-10.000 lev.	> 10.000 lev.
Tilvækst	982	913	899
FE/kg	2,64	2,74	2,79
Afregn. Kr./kg	11,74	11,80	12,04
DB pr. gris	192	192	196

For at holde tilvæksten i gang ved grisene, er behandling vigtig straks en gris afviger. Hjælper behandling i stien ikke skal den i sygestien straks.

Kendetegnet for den dygtige slagtesvineproducent er, at der ikke opstår mange efternølere og dermed er der kun få grise i sygestierne.

Tabel 6. Diverse omkostninger, DB Tjek 2012, 2. halvår

	25% bedste	Gennemsnit
Arbejdstid, min/prod. gris	9,8	11,2
Diverse inkl. DAKA, kr./prod. gris	5,32	6,71

denne fordel vil de dygtigste imidlertid fortsat have en fordel, og eksempler på mindre besætninger der konsekvent indsætter smågrise hver 14 dag ses. Fokus på afregningen viser at de bedste får markant mere ud af specialproduktion. Eksempelvis UK-produktion hvor en høj tilvækst justeres ned for at hæve kødprocent. Resultatet kan være op til 90 % godkendte med samme gennemsnitsvægt.

Diverse omkostning

Også på denne post viser de dygtigste slagtesvineproducenter, at de skiller sig ud. De bruger mindre arbejdstid og færre

hjelpestoffer end resten som det ses af tabel 6.

Afslutning

De dygtigste slagtesvineproducenter er ikke kun dygtige til én ting. Erfaringen viser, at det gode resultat opnås ved at ligge i toppen på alle delegenskaber. Fokus er på kvalitet og systematik. Alle de vigtige detaljer fra indsættelse af smågrisene til levering af de slagteklare svin bliver gjort omhyggeligt, og selv små ændringer opsamles og tages med fremad.

Selv om størrelsen af produktionen betyder meget for effektiviteten, er der også eksempler

på høj effektivitet hos mindre producenter. Konklusionen må derfor være, at man ikke nødvendigvis behøver at vokse sig til succes, men fint kan gøre det med den nuværende produktion. Det vigtigste er, at slagtesvineproduktionen sættes i system.

